

Kalmar 23 juni

Utrikesdepartementet
103 39 Stockholm

Yttrande

Regeringens skrivelse Policyramverk för det svenska utvecklingssamarbetet

(Dnr: UD2016/09273/IU)

Sammanfattning

Medieinstitutet Fojo välkomnar regeringens utkast till ett nytt policyramverk och delar regeringens syn på ett rättighetsbaserat utvecklingssamarbete med utgångspunkt i en mångdimensionell syn på fattigdom och fattiga människors tankar om sin egen utveckling.

Fojo välkomnar också regeringens tre tematiska perspektiv som skall genomsyra svenskt utvecklingssamarbete och skrivelsens breda ansats för att bekämpa en komplex fattigdom i linje med Agenda 2030.

Mer specifikt välkomnar Medieinstitutet Fojo de tydliga skrivningarna om att stöd till fria och oberoende medier har fortsatt hög prioritet i svenskt utvecklingssamarbete. Och att journalistiken ses som en särskild garant för yttrandefrihet och alla människors tillgång till relevant och balanserad information.

Fojo instämmer i att kravet på snabba resultat inte bör påverka den svenska uthålligheten i stödet till människorättsförsvarare och välkomnar regeringens vilja att fortsätta prioritera institutionell kapacitetsutveckling, ett arbete som behöver tid och sällan ger snabba resultat.

Till sist välkomnar Fojo regeringens prioritering att öka det svenska engagemanget i utvecklingssamarbetet och att svenska aktörer som Fojo ses som en garant för att Sverige fortsätter att ligga i framkant vad det gäller kvalitet och effektivitet i utvecklingssamarbetet.

Förslag till förändrade skrivningar

Utvecklingssamarbetets tematiska inriktning (s.11)

Samtidigt som Medieinstitutet Fojo välkomnar regeringens skrivelse och delar dess breda analys och ansats finns en risk att just den breda ansatsen gör att skrivelsen ger stöd åt i stort sett allt. Frågan är om det finns några prioriteringar?

På sidan 11 skriver regeringen att utvecklingssamarbetet skall vara kontextuellt, utgå från mottagarens behov och identifiera var det finns ett ”mervärde för svenskt utvecklingssamarbete”. Här skulle skrivelsen vinna på att ge exempel på hur begreppet svenskt mervärde skall förstås. Mervärde för att Sverige syns? Mervärde för att Sverige har lång tradition och stor kompetens på området (som till exempel offentlighetslagstiftning som nämns i skrivelsen) eller mervärde för att svenska pengar bidrar till andras pengar i större multilaterala fonder?

Just mervärdet kan komma att bli ett nyckelbegrepp när Sida och utlandsmyndigheter skall göra sina prioriteringar, då dessa inte görs i policyramverket utöver de tre tematiska prioriteringarna konflikt, klimat och jämställdhet. Därför kan ett förtydligande redan på policynivå vara värdefullt, även om prioriteringar i huvudsak skall göras i strategier och regleringsbrev.

Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer (s.14)

På sidan 14 introduceras begreppet ”fria, oberoende och *ansvarsutkrävande* medier” där Fojo föreslår att skrivningen ändras till ”fria, oberoende och *professionella* medier”. Detta då stödet sätts i relation till att vidga det demokratiska utrymmet där inte bara ansvarsutkrävande medier har en roll att spela.

Fojo menar att ordet *ansvarsutkrävande* kan tolkas som en viss sorts journalistik/medier, och kan uppfattas som att regeringen vill att stödet till medier framförallt skall inriktas på traditionell undersökande journalistik.

Fojo menar att det är en snäv syn på medier och journalistik som exkluderar annat viktigt berättande som inte är direkt ansvarsutkrävande men på många andra sätt bidrar till att vidga det demokratiska utrymmet. Till exempel ett reportage om en framgångsrik ung, kvinnlig entreprenör som inspirerar andra unga kvinnor att välja företagandet, men där reportaget inte utkräver något direkt ansvar av någon.

Ordet *professionell* tillför bland annat ett källkritiskt förhållningssätt till begreppen fria och oberoende och talar om att svenskt stöd skall stödja och utveckla balanserad, saklig, korrekt och relevant media/journalistik som tar ansvar för det som publiceras och använder sin roll både etiskt och ansvarsfullt.

När propaganda och desinformation snabbt sprids är källkritik kanske en av journalistikens viktigaste grundbultar, oavsett om den är direkt ansvarsutkrävande eller, som oftast, bara sakligt rapportering.

Genom att skriva *professionell* i stället för *ansvarsutkrävande* blir det tydligt att Sverige vill stödja kvalitetsmedia, och inte vilka medier som helst, samtidigt som skrivelsen inte avgränsar stödet till journalistik som är direkt ansvarsutkrävande.

Samverkan och synergier inom utvecklingssamarbetet (s.41-42)

På sidan 41-42 diskuterar regeringen de multilaterala organisationernas dubbla roll som både normativ kraft och genomförare av humanitärt och långsiktigt utvecklingssamarbete. Här ser Fojo ett behov av en tydligare problematisering vad det gäller FN-organens dubbla roll som både normativ aktör och genomförare av insatser som stöder yttrandefrihet och stärker fria, oberoende och professionella medier.

Fojos erfarenhet är FN-systemet i första hand har en normativ roll att fylla vad det gäller yttrandefrihet, om det är modigt nog att använda sitt mandat, men att dess kapacitet att genomföra effektivt mediestöd är begränsad. Inte minst i repressiva stater där fria, oberoende och professionella medier motarbetas av den sittande regimen, som ju är FN-organens främsta samarbetspartner i landet. Här bör FN-systemet användas som normativ påtryckare på högsta nivå, medan det konkreta mediestödet oftast bättre genomförs av andra aktörer.

För Medieinstitutet Fojo

Kersti Forsberg
Verksamhetschef